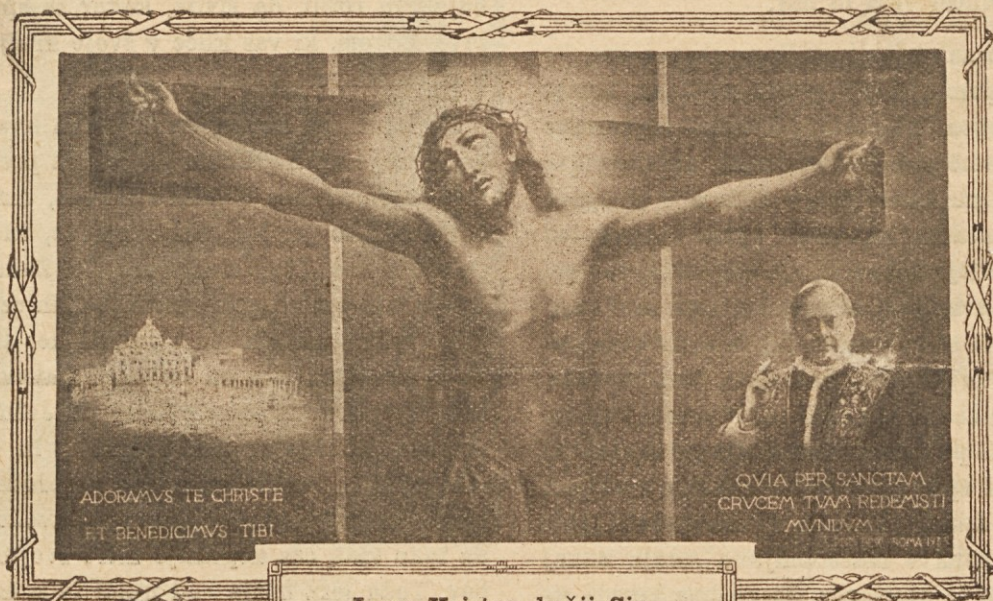

NAŠE DUHOVNO ŽIVLJENJE

Buenos Aires, dne 18. novembra 1933.

NUESTRA VIDA ESPIRITUAL

Številka 27

Bazilika svetega Petra, največja in najlepša cerkev sveta, in del Vatikana

Jezus Kristus, božji Sin, ustanovitelj in glava Cerkve

Kristusov namestnik na zemlji in poglavar katoliške Cerkve sveti oče papež Pij XI

Evangelij dvajset četrte pobinkoštné nedelje

Mt 13, 31—35.

Še drugo priliko jim je Jezus povedal:

“Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, ki ga je človek vzel in vsejal na svoji njivi. To je sicer najmanjše izmed vseh semen, ko pa zraste, je večje ko zelišča in postane drevo, tako da prilete ptice neba in prebivajo na njegovih vejah.”

In še drugo priliko jim je povedal:

“Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, ki ga je žena vzela in zamesila v tri merice moke, dokler se ni vse prekvasilo”.

Vse to je povedal Jezus množicam v prilikah in brez prilike jim ni govoril, da se je spolnilo, kar je bilo rečeno po preroku, ki pravi:

“Odpri bom svoja usta v prilikah, razodel bom, kar je bilo skrito od začetka sveta”.

“Nebeško kraljestvo”, to je Jezusova Cerkve, skupnost pravovernih ljudi, ki verujejo iste nauke, prejemajo iste zakramente in se pokoravajo istim božjim in Cerkvenim postavam in zapovedim. Sveto pismo Cerkve večkrat imenuje božje kraljestvo na zemlji.

Jezusova Cerkve je resnično zrasla iz preskromnih začetkov v mogočno ustanovo, kakor je bil Jezus naprej povedal. Kakor se neznatno gorčično zrno razrase v pravo drevo, tako da ptice neba prilete in prebivajo na njegovih vejah, in kakor majhna množinica kvasu prekvasi in predela krušne moke tri merice — merica po dvanajst litrov — tako se je Cerkve razrasla in prekvasila tiste, ki so se ji prekvasiti dali.

Nebeško kraljestvo bi pa lahko imenovali tudi Jezusovo vero, vsajeno v naše srce, kjer naj raste, živi in kraljuje po svojih naukih, postavah in zapovedih, in ob svojem času sad obrodi v potrpljenju. Če le hočemo in pustimo, bo namreč tudi v naša srca vsejana vera živela, in se mogočno razrasla in tudi sad obrodila v potrpljenju. Če je le siloma nismo zamorili. Siloma zamorjeno seme pa vsak ve, da se ne more razrasti in ne sadu obroditi.

Evangeljska misel: Verujem, Gospod, pomagaj moji mali veri, naj se razraste in sad obrodi v potrpljenju!

Cerkveni koledar

19. november — dvajset in četrta pobinkoštna nedelja, pri nas na Paternalu praznik Matere božje dobrega zdravja — ob desetih slovesna peta sveta maša, popoldne ob štirih pa slovenske šmarnice, kakor po navadi.

20. november — ponedeljek — spomin svetega Feliksa, enega izmed ustanoviteljev svojčas tako zaslužnega reda za rešitev jetnikov.

21. november — torek — spomin Marijinega darovanja v templju, ko je s petimi sikli odkupila Jezusa-prvorojenca in z dvema goloboma — darom ubogih — zadostila judovski postavi očiščevanja.

22. november — sredo — spomin svete device in mučenice Cecilije, ki je bila proti svoji volji poročena z rimskim plemenitašem Valerijanom in je njega in njegovega brata Tiburcija pridobila za Kristusovo vero, zaradi česar so bili vsi trije obsojeni v smrt. Njena hiša je bila preurejena pozneje v cerkev, ki je deloma ohranjena do današnjih časov.

23. november — četrtek — spomin mučeniške smrti svetega papeža Klemenca, katerega telesne ostanke sta našla sveta Ciril in Metod in jih prinesla v Rim, kjer je bila njemu v čast že preje zgrajena sijajna bazilika.

24. november — petek — spomin svetega Janeza od Križa, prenovitelja spokornega reda očetov Karmelitov.

25. november — sobota — spomin svete Katarine, ki je bila v Aleksandriji mučena zaradi stanovitne vere v Kristusa, njeno truplo pa počiva sedaj v pravoslavnem samostanu na gori Sinaj.

26. november — dvajseta in poslednja pobinkoštna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 250, kakor po navadi: ob desetih popoldne in ob štirih popoldne.

Cerkvena kronika

Zakrament svetega zakona sta sklenila v župni cerkvi vseh svetnikov v Buenos Airesu: Štefanija Brundala in Štrancar Anton, katerima želimo vse najboljše.

V Instituto experimental de Cancer je v Gospodu zaspala Angela Kosmač. Naj v miru počiva.

Malo katekizma za naše male

Pred sto leti pravijo, da je bilo naše vlemesto Buenos Aires še majhno mestece. Pred tristo leti je bilo veliko kakor kakšna vas. Pred petsto leti pa so bile naše mestne ulice in drevoredi ena sama nepregledna plan, na katero so morda Indijanci prignali kdaj svoje črede, sicer pa je bila pusta in prazna.

Še preje nekdanj pa tudi še marsikaterih drugih stvari ni bilo, ne solnce, ne lune, ne zemlje, ne ljudi.

Samo Bog je bil že od zmiraj.

V začetku je torej Bog ustvaril solnce, ki sveti podnevi, luno, ki sveti ponoči, in vse polno zvezd. Potem je ukazal, naj bo zemlja, voda, hribi in doline. In takoj se je vse zgodilo. Bog je rekel tudi: “Naj bodo ptički pod nebom in ribe v vodi!” In bili so. Nazadnje je ustvaril Bog še človeka.

Bog je samo rekel, pa se je vse zgodilo. On je vseomogočen in lahko vse naredi.

Vsi pridni slovenski otroci se bodo naučili do prihodnjic tole lepo Slomškovo pesmice:

Kdo je naučil ptičice peti,

kdo jih navadil hitro leteti?

Kdo je na nebu solnce prižgal,

kdo mi je atka in mamico dal?

— Vse je naredil dobri naš Bog,

zato se zahvali mu, ljubi otrok.

Veliki katekizem

Današnjemu “Katekizmu za naše male” dostavljamo nekaj pripomb, ki bi vtegnile zanimati misleče odrasle, ki bi jih pa otroci še ne mogli razumeti in jih prinašamo zato v posebnem odstavku.

Na tak način mislimo še večkrat odraslim primerno dopolniti naš otroški katekizem.

Dobro se zavedamo, da tudi ta dodatna razlaga ne bo ne popolna ne zadostna. Saj razpravljajo o stvareh, ki jih moramo poda-

Marija, skoz življenje voditi srečno znaš

Ti vodi skoz trpljenje življenja čolnič naš! Krmari ga v valovih, Ti brani ga v vetrovih, Marija, Marija, hiti na pomoč!

ti mi v nekaterih kratkih vrsticah ne stoti ne, marveč tisoči debelih knjig, pa jih še ne morejo povsem temeljito obdelati in razložiti. Resnice žejnim in mislečim ljudem se vendar zdi, da bodo ljuba tudi ta kratka razmotrivanja, ki jim bodo dala vsaj pobudo za njihova lastna nadaljna razmotrivanja. Kdor pa bi hotel o katerikoli verski resnici zvedeti kaj več, naj se svobodno obrne na Slovensko katoliško misijo, ki je bila zato osnovana, da je slovenskim izseljencem po možnosti v vsem na uslugo, posebej pa v vseh verskih zadevah.

Svet ni sam od sebe, kakor bi ga nekaj ne bilo in bi naenkrat sam od sebe nastal in začel bivati. To ni mogoče. Iz nič ne more namreč nastati nič.

Svet tudi ni večn, kakor da bi že od vekomaj bil in bi se neprestano izpreminjal. Tudi to ni mogoče. Kar je večno je nujno neizpremenljivo, sicer ne more biti od vekomaj, od zmiraj. Ni mogoče, da bi na primer ura vedno šla, ne da bi bila kdaj navita.

Tudi je znanstveno utemeljeno, da se bo "ura" sveta nekoč sama po sebi in nujno izšla, da se bo svetovna energija izrabila in bo nehala na svetu vsako gibanje in vsako življenje; ne moremo si pa misliti, kako bi bilo brez začetka, kar ima gotov konec.

Svet je torej enkrat moral začeti "biti", obstojati, in bitju, ki mu je začetek, bivanje, obstojanje dalo, pravimo Bog.

Zakaj je torej Bog svet ustvaril?

Vzrok in razlog stvarjenja je božja neskončna dobrota, po kateri je hotel, da bi jih bilo mnogo deležnih obilnosti njegove sreče in blaženosti.

Ustvarjeni svet ni najboljši in ne najpopolnejši. Svet brez vsakega nedostatka sploh možen ni, ker more biti popoln samo Bog sam. Je pa ustvarjeni svet dovolj popoln, da more iz njega vsak človek za gotovo spoznati Njega, ki ga je ustvaril.

Ljudje na svetu še vedno marsičesa ne poznamo in ne razumemo in smatramo marsikaj za zlo, katero da je Bog ustvaril, kar pa v resnici nobeno zlo ni in kar sveti Avguštin takole lepo razlaga:

"Ako stopi neizkušen človek v delavnico kakega mojstra, vidi tam mnogo orodja, kateremu namena ne pozna, in če je zelo nespametn, je ima za odveč. Če pa se rani s kakim ostrim železjem, ko ga napak prime, ima marsikatero pripravo celo za pogubno in škodljivo. Toda umetnik, ki ve, kako se orodje rabi, se njegovi nerodnosti smehlja, pa mirno dela naprej ter se za neprimerne besede ne zmeni. Toda — tako nespametni so ljudje, da se pri umetniku-človeku ne upajo grajati, ako česa ne poznajo, in kadar kaj takega vidijo, verujejo, da je potrebno in narejeno v kakšno korist; na svetu pa, čigar stvarnik in oskrbnik je Bog, se drznejo grajati mnoge stvari, katerih namena ne vidi-jo".

Ni torej vse resnično slabo, kar se nam na svetu slabo zdi. Edino pravo zlo in slabo je greh. Greha pa Bog niti ni naredil, niti ga mara. Bog greha noče. Bog greh le dopušča. Krivec greha je grešnik, ki greh resnično sam hoče in ne more zahtevati, da bi zaradi njega Bog tudi pravičnim vzel svobodno voljo, ki je velika dobrina, po kateri si človek svoje nebeško veselje in svojo blaženost tudi zasluži in je ne dobiva samo v dar.

Prvo pismo apostola Pavla Tesalonicanom

Pavel, Silvan in Timotej (1) tesaloniški cerkvi v Bogu Očetu in Gospodu Jezusu Kristusu: Milost vam in mir.

Vedno zahvaljujemo Boga za vas vse, ko se vas spominjamo v svojih molitvah, ker se pred Bogom in našim Očetom neprestano spominjamo vase delavne vere, požrtvovalne ljubezni in stanovitnega upanja v Gospoda našega Jezusa Kristusa. Vemo namreč, od Boga ljubijeni bratje, da ste izvoljeni; zakaj naš evangelij ni prišel k vam le v besedi, ampak tudi v moči (2) in v Svetem Duhu (3) in popolni gotovosti, kakor veste, kakšni smo mi bili med vami zaradi vas. In ste začeli posnemati nas in Gospoda, (4) ko ste nauk sprejeli v veliki stiski z veseljem Svetega Duha, (5) tako da ste postali zgled vsem vernim v Macedoniji in Ahaji. Zakaj od vas se je razglasila Gospodova beseda ne le po Macedoniji in Ahaji, temveč po vseh krajih je šla vaša vera v Boga, tako da nam ni treba o tem nič govoriti. Sami (6) namreč oznanjajo o nas, kako ste nas sprejeli in kako ste se spreobrnili od malikov k Bogu, da služite živemu in pravemu Bogu in pričakujete iz nebes njegovega Sina, ki ga je od mrtvih obudil, Jezusa, ki nas rešuje prihodnje jeze.

Sam namreč veste, bratje, da naš prihod k vami ni bil zaman, ampak smo se v našem Bogu osrečili, da smo vam z velikim trdom oznanili božjo blagovest, dasi smo, kakor veste, prej v Filipih trpeli in bili zasramovani. Zakaj naša propoved ni iz blodnje, ne iz nečednih nagibov ali zvižčnosti, marveč tako govorimo, kakor nas je Bog imel za vredne, da nam je poveril evangelij; ne, kakor bi hoteli ugajati ljudem, ampak Bogu, ki preiskua naša srca. Kajti nikoli nismo nastopili s priliznjeno besedo, kakor veste, ne s kako pretvezo za lakomnost, Bog je priča; tudi nismo iskali človeške časti ne pri vas ne pri drugih. Mogli bi kot Kristusovi apostoli biti oblastni, ali nastopili smo v vaši sredi mi-lo, (7) kakor neguje mati svoje otroke. Tako smo v blagočutju do vas pripravljeni, dati vam ne samo evangelij božji, ampak tudi svoje življenje, ker ste se nam priljubili. Saj se spominjate, bratje, našega truda in napa: noč in dan smo delali, (8) da bi komu izmed vas ne bili v breme, in med tem smo vam oznanili božjo blagovest. Vi ste priče in Bog, kako sveto in pravično in brez graje smo nastopili pred vami, ki ste verovali,

(1) Silvan in Timotej sta spremljala apostola Pavla na potovanju skozi Macedonijo in mu pomagala ustanoviti v Tesaloniki cerkveno občino. V tem uvodu se omenjajo torej vsi trije kot pisatelji pisma vernikom v Tesalonike.

(2) V božji moči, ki je vplivala na razum in sree poslušavcev.

(3) Po vplivu Svetega Duha.

(4) V trpljenju.

(5) Z veseljem, ki je dar Svetega Duha.

(6) Verniki teh krajev.

(7) Vulgata ima: majhni.

(8) Z rokami, da bi si prislužili kruh (prim. 1 Kor 4, 12). — Kot misijonarji so imeli pravico zahtevati od cerkvene občine, da bi jih preživljala, pa so se tej pravici prostovoljno odrekli.

prav kakor veste, ker smo vsakega izmed vas kakor oče svoje otroke opominjali, spodbujali in rotili, da živite, kakor se spodobi pred Bogom, ki vas kliče v svoje kraljestvo in svojo slavo.

Zato tudi mi neprenehoma Boga hvalimo, da božjega nauka, ki ste ga od nas prevzeli, niste sprejeli kot človeško besedo, marveč, kar resnično je, kot božjo besedo, ki tudi deluje v vas, (9) kateri verujete. Zakaj vi, bratje, ste postali posnemavci božjih cerkva, ki so v Kristusu Jezusu v Judeji, ker ste tudi vi pretrpeli isto od lastnih rojakov, kar oni od Judov; ti so celo Gospoda Jezusa in preroke umorili in nas pregnali; in Bogu niso všeč in vsem ljudem so nasprotni, ko nam branijo, poganom oznanjati zveličanje, da tako vsak čas dopolnijo mero svojih grehov. Toda jeza božja nad njimi je prikipela že do vrha. (10)

Mi pa, bratje, za nekaj časa ločeni od vas po obličju, ne po srcu, smo si v velikem hrepenenju še bolj prizadeli, da bi ugledali vaše obličje. Zato smo, jaz Pavel zopet in zopet, hoteli k vam priti, pa nas je zadržal satan. (11) Kajti kdo je naše upanje ali veselje ali častni venec? Ali ne tudi vi pred našim Gospodom Jezusom ob njegovem prihodu? Vi namreč ste naša slava in naše veselje.

Ker zato nismo več mogli strpeti, smo sklenili ostati v Atenah sami in smo poslali Timoteja, našega brata ter božjega služabnika v evangeliju Kristusovem, da vas utrdi in osreči za vašo vero, da bi nihče ne omahoval v teh stiskah; (12) sami namreč veste, da smo za to (13) namenjeni. Saj smo vam takrat, ko smo bili pri vas, tudi napovedovali, da bomo v stiskah, kakor se je res zgodilo in veste. Zaradi tega sem tudi jaz, ko nisem več mogel strpeti, dal pozvedeti o vaši veri, če vas ni morda skušal skušnjavec in ni naš trud postal prazen.

Pravkar pa je od vas k nam prišel Timotej ter nam sporočil o vaši veri in ljubezni, in da nas imate vedno v dobrem spominu ter nas želite videti, kakor tudi mi vas; zato smo se, bratje, v vsej svoji nadlogi in stiski potolažili nad vami z vašo vero; zakaj, zdaj živimo, (14) če vi stojite v Gospodu. S kakšno zahvalo moremo namreč Bogu za vas povrniti za vse veselje, ki ga občutimo zaradi vas pred Bogom? Noč in dan silno goreče prosimo, da bi ugledali vaše obličje in spopolnili nedostatke vaše vere.

(Nadaljevanje)

(9) Uspeli božje besede se je pokazal v stanovitnosti Tesalonicanov, ko so jih rojaki preganjali.

(10) Prišla bo nanje kazen. — Kaj hitro se je to zgodilo: razdejan je bil Jeruzalem in tempelj, in judovsko ljudstvo je bilo razkropljeno.

(11) Orodje satanovo so bili nasprotniki evangelija; najhujši so bili Judje, ki so spletkarili proti Pavlu.

(12) V preganjanju. Bila je tudi nevarnost, da bi se Tesalonicani Pavlu izneverili, ker so nasprotniki strastno izpodkopavali njegov ugled.

(13) Za trpljenje.

(14) Smo veseli in radi živimo.

Fran Levstik

(Nadaljevanje)

Po svojem političnem prepričanju je bil torej Levstik odločen Jugoslovan.

Takrat je bilo jugoslovanstvo še velik greh, kateremu je sledila težka pokora: zapostavljenost v službi. Zato je bilo takrat malo odkritih Jugoslovanov, izvemši, kadar so se prilike za nekaj časa zasukale in je bilo slutiti, da bo sledila narodnemu navdušenju tudi — dobra služba. Ko je vprašala na primer dunajska vlada za Levstikovih časov naše višje državne uradnike, ali bi kazalo uvesti slovenščino kot uradni jezik, so ti gospodje naravnost in brez sramu odgovorili, da še ne, češ da slovenščina še ni dovolj uglasjena in izbrušena, da bi mogla biti enakovreden državni jezik!

Tako odkrito jugoslovanski Levstik pa je bil hkrati tako zelo slovenski, da se je odločno uprl vsem poizkusom, da bi Slovenci po nepotrebnem in v škodo izgubili svoj slovenski jezik, ki naj bi se pretopil v neko ilirščino ali jugoslovansčino, kakor je hotel na primer Slovenec Stanko Vraz.

Zaradi odličnega in nesebničnega dela v korist slovenskega ljudstva in domovine v tujino izgnanemu Levstiku je preskrbel Stritar začasno službo v dunajskem ministrstvu. Hkrati naj bi mu pomagal urejevati novoustanovljeni leposlovni list "Zvon", za kar je bil Levstik kakor ustvarjen in rojen.

Po svoji pridnosti, zmožnosti, vestnosti in prijaznosti se je Levstik zelo prikupil vsem svojim nemškim tovarišem in predstojnikom. Ko se je vrnil uradnik, katerega je Levstik nadomestoval, je poslal predstojnik ministrskega oddelka Levstiku posebno zahvalno pismo s primerno denarno nagrado, kar je Levstika tako otroško razveselilo, da so mu solze stopile v oči, ko je kazal prijateljem to ministrsko priznanico, češ: "Vidite, to je prvo priznanje mojega delovanja! Kaj takega doslej še nisem učakal!" Tako poroča Levstikov prijatelj in slovenski pisatelj Franc Levec.

Na Dunaju je ustanovil Levstik tudi še poseben zabavljivo-šaljiv list imenovan "Pavliha", s katerim je hotel bičati

nemškutarje, in narodnjake,

če bodo delali napake,

toda Slovenci niso prenesli Levstikove ostre,

čeprav pravične graje in so mladini in starini z združenimi močmi uničili tudi to Levstikovo ustanovo.

Levstik je bil star štirideset in eno leto. talentiran, zmožen, zaslužen za Slovence, pa brez službe, brez pokojnine, brez vsakega premoženja in tudi — utrujen in naveličan dolgoletnega nevhvaležnega javnega dela. Odličnim dunajskim prijateljem se je zasmilil. Z Miklošičevo pomočjo so mu preskrbeli torej službo v ljubljanski licejski knjižnici.

Knjižničar Levstik se je umaknil iz slovenskega javnega življenja, posebno iz politike. Sam zase pa je še vedno gojil leposlovje. Vsako knjigo je sam prebral predno jo je posodil mladini. Ukvarjal se je tudi s stroslovenščino in sploh s slovanskimi jeziki in zgodovino. V javnosti se je malo oglašal. Izvemši v mladinskem listu Vrteu, kjer je napisal dolgo vrsto zanimivih mladinskih pesmi in povesti.

Poslednja Levstikova leta so bila res mirna in zadovoljna, toda — bilo je prekasno. Dolgoletno razburjeno javno življenje in delo in pogosto pomanjkanje je zrahljalo njegovo sicer zdravo naravo, posebno njegove živce, in je zbolel. Zmešalo se mu je. Dne 16. novembra 1887 — ravno na obletnico se mu torej tiskajo te vrstice — je umrl v velikem trpljenju.

Njegove truplo počiva v grobnici slovenskega pisateljskega društva v Ljubljani. Na grob so mu prijatelji pravilno napisali:

Kako se služi domovini sveti,

sijajen vzgled si Ti Slovincem bil.

Levstik je umrl. Njegovo truplo trohni in je že strohnelo. Njegov snujoči duh, njegove misli pa med Slovenci še vedno živijo in ustvarjajo. Levstik je položil trdne temelje slovenskemu leposlovju, novejšemu slovenskemu književnemu jeziku, slovenski politiki in slovenskemu mladinskemu slovstvu, kar vse še danes iz Levstikovih temeljev raste in živi in kar bi bilo danes vse dosti drugačno, če bi ne bilo ob svojem času Levstika.

Široki slovenski javnosti je izmed Levstikovih pesmi in povesti še danes najbolj znan Martin Krpan, slovenski narodni junak.

Martin Krpan je svojevrsten junak: ubog, neroden, neokreten kmet, brihten po svoje, zvit, trmast, tihotapec, da more živeti. Je pa sila močan. Ni ga junaka nad njim. Tja na Dunaj ga vabijo, da jim naredi mir in red. Njegovo preprosto govorjenje pada ko kladio na nakovalo: drži, nihče mu ne more oporekati, vsa umetna učenost in zvijača mu ne more do živega. Martin Krpan je dober, vdan, do svoje mere potrpežljiv prijatelj, ki kaj zmore in zaleže, ali — gorje mu, kdor si ga naredi sovražnika, pa naj bo cesar ali kralj ali tudi samo minister Gregor.

Levstik je pisal v časih, ko ni bilo mogoče govoriti naravnost, marveč je bilo mogoče samo po ovinkih in v podobah povedati resnico.

Silni Levstikov Martin Krpan je slovensko ljudstvo, vbogo, nerodno, neokretno, dobro, vdan, potrpežljivo ljudstvo globoke življenske modrosti in naravne nadarjenosti, zdravo, močno, do svoje mere odpustljivo in pozabljivo, dragocen prijatelj, pa tudi silen nasprotnik, kdor si ga naredi za sovražnika. Martin Krpan je zelo poučna zgodba za vse, ki imajo s Slovenci opravka.

ARGENTINSKI FILMI

Piše Franc Dalibor

II. FILM: LOTERIJA, KONJSKE DIRKE, QUINIELA IN RULETA

(Nadaljevanje)

"Vidite", mi pravi nekega večera, "jaz sem matematik. Visoka matematika prime lahko vsako igro v svoje klešče. Jaz igram znanstveno, brez strasti in čuvstva, brez razburjenja. Sem filozof. Ne igram da obogatim, samo da se preživim. Dvajset do petindvajset tisoč pesov si prihranim v Mar del Plati vsako leto, ravno dovolj da ostale mesece mirno preživim v svoji vili blizu Buenos Airesa, in mi še kaka malenkost ostane za stare dni. Včasih se cele tedne ne ganim iz hiše. Študiram. Prijatelj takorekoč nimam."

"Ko Samson bi lahko stresel temelje tega templja nesreče in pogube", je nadaljeval gospod profesor, "ali kaj bi mi to koristilo? Ubil bi si kokoš, ki nese zlata jajca. Ne smem priigrati preveč in tudi ne preveč na enkrat Uprava igralnice ne sme vedeti, da poznam njihove skrivnosti, saj me pozna vsak croupier. Tudi nimam kaj rabiti velikega bogastva. Petdeset let že imam in ne ostaja mi več veliko življenja. Tudi sem skromen, ne pijem in ne kadim."

Tudi vest imam in bi ne mogel mirno spati, če bi se držale mojega bogastva solze vdov in sirot, katerih možje in očetje so si kroglice pognali v glave zaradi na boben spravljenih estancij in domačij. Toda samo kakšnih dvesto pesov na dan ali dvajset do petindvajset tisoč na leto, je kapljica v primeri z milijoni, ki jih zaigrajo argentinski bogataši vsako leto, meni pa tudi zadošča za primerno življenje. Vsi croupierji me poznajo in dobro vedo, da nisem prelakomen in da redko zadenem več ko sto pesov na enkrat, čeprav bi lahko.

Ko so zapihali vetrovi — bilo je sredi aprila — in je začelo rumeneti listje po Mar del Platskih livadah, se je učeni profesor poslovil ter odpotoval v Buenos Aires.

Pri slovesu sem mu namignil, naj me vendar vpelje v svojo skrivnost. Ne bom mu delal konkurence in si bom zbral drugo kopaljšče za svoje "delovanje", recimo Montevideo, Viña del Mar, ali kaj podobnega.

Potolažil me je, da se bova že v Buenos Airesu pogovorila.

Čez par tednov sem se vrnil v Buenos Aires in sem ga obiskal v njegovi vili v Villa Ballester.

Preljubezljivo me je sprejel. Na večerjo me je povabil. Pokazal mi je sobo z ruletno mizo, kjer se baje vsak večer vežbata s hčerko. Pokazal mi je kokoši in domače zajce. Razkazal mi je cele folijante matematičnih in astronomskih znanstvenih knjig in spisov. Svoje skrivnosti pa mi ni razodel.

Od takrat ga nisem več videl, ker nisem bil več v Mar del Plati. Človeško življenje je v Argentini silno kratko: Bog ve, če še živi.

Rojaki, od vseh strani sem Vam naslikal hazardne igre. Take sem Vam pokazal, kakoršne v resnici so. Redke posameznike so osrečile. Vsaj premoženja so jim dale. Mno-

go, mnogo več pa so jih ugonobile, uničile in popolnoma upropastile. Tudi mnogo, pre-mnogo slovenskih ljudi. Naša sreča je v na-ših zdravih mišicah in v naših bistrih gla-vah, in ne v igranju!

III. FILM: SMRT V ARGENTINI.

Na svojih potovanjih sem prenočil nekoč na estanci v okraju Calamuchita v kor-dobskih hribih.

Ko sem zjutraj vstajal mi pride kaka dva metra visok peon ponujat mate.

Iz razgovora s častitljivim peonom sem zvedel in videl, da je star sto in štiri leta, da ni bil še nikoli bolan, da ima še dobro ohranjene zobe in lase, da še vedno pase koze, da ne jé drugega ko galletas in asado in churrasco, in ne pije drugega ko mate, samo redko včasih se pokrepča tudi s caño. V šoli ni bil nikoli. Ne sladkosti, ne pelina zakonskega jarma ni nikoli poznal.

Že visoko se je dvignilo pomladno solnce, ko sva končala najin pogovor, na kar je v enem skoku zasedel brhkega vranca in od-hitel za svojimi kozami.

Toda — to je redka, redka izjema, ki sa-mo potrjuje pravilo, da Argentina komaj pozna stare ljudi.

Večina Argentinec umira v takoimenova-nih najboljših letih, med štiridesetimi in pet-desetimi!

Bolj zgovorno, kakor bi mogel jaz, bo govorila o smrti v Argentini suha statistika, ki nam pove, da doživi v Argentini na vsakih tisoč ljudi:

20 let	592	66 let	234
25	568	67	220
30	544	68	206
35	518	69	191
40	487	70	177
45	452	71	163
50	412	72	148
51	403	73	134
52	393	74	120
53	384	75	107
54	375	76	94
55	365	77	82
56	355	78	70
57	344	79	60
58	333	80	50
59	322	81	41
60	311	82	33
61	299	83	27
62	287	84	21
63	274	85	16
64	261	86	12
65	248		

Kako strahoten jezik nam govorijo zgor-nje številke! Da jih je od tisoč istočasno ro-jenih ljudi polovica odpotovala v večnost predno so dosegli petintrideset let starosti! Da postane v Argentini komaj vsak tretji človek šestdesetletnik. Osemdeseto leto vča-ko so dosegli komaj petintrideset let starosti! če greš na pokopališče Chacarito, čitaš na-grobne napise in prevdarjaš, kako mladi u-mirajo ljudje v tej deželi!

Tudi na cesti se boš čudil, če le malo po-mišliš. Naše slovenske vasi so polne starecev in stark po sedemdeset in osemdeset let, ki so včasih še prav trde grče. Po argentinskih

cestah pa boš našel čuda malo starih ljudi. Le kje v oddaljenih krajih, kamor še nista prodrla kultura in civilizacija, jih je videti nekaj več.

Zakaj pa umirajo ljudje v Argentini tako zgodaj?

Tele vzroke sem našel, ko sem o stvari pre-mišljeval in študiral:

- 1). Podnebje
- 2). Razuzdano življenje
- 3). Premesna hrana in preveč alkohola
- 4). Prenaporno delo
- 5). Izmed bolezni jetika, sifilis in rak, sled-nji največkrat posledica bele kuge.

Prvič: Podnebje.

Ogromna argentinska dežela je domovina vseh mogočih podnebij, od tropskega na skrajnem severu, do polarnega na skrajnem jugu.

Na splošno je argentinsko podnebje zdra-vo. Tako trdijo vsi odlični zemljepisci.

Vendar presenetijo vsakega tujca čudovi-

STORŽEK

Po LORENZINI — LOVRENČIČU

(Nadaljevanje)

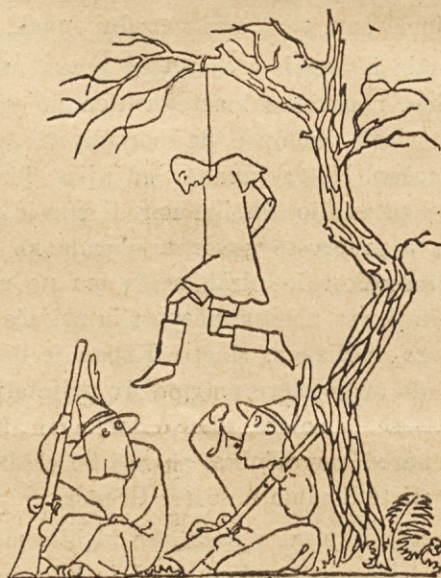
“No”, sta ga vprašala razbojnika, “ali od-preš usta, da ali ne? O, nič ne odgovoriš?... Nič ne de, le čak, ti jih že odpreva to pot midva!”

In izvlekla sta dva dolga, dolga noža, os-tra ko britev, in caf... sta mu priletela dva sunka v sredo križa.

K sreči je bil dondek iz najtršega lesa in noža sta se ob njem razletela na tisoč koscev in razbojnika sta obdržala le vsak svoj ro-čaj in se zijala drug drugega.

“Zdaj imava!” je rekel nato eden izmed njiju. “Obesiti ga bo treba! Obesimo ga!”

Rečeno, storjeno. Zvezala sta mu roke za hrbtom in natakivši mu zadrgo na vrat, sta ga obesila na vejo velike rastline, imenovane hrast.

Potem sta šla in sedla pod rastlino in ča-kala, da dondek poslednjič brene; a dondek je imel oči še vedno odprte, usta zaprta in breal, da še nikoli tako.

Končno sta se naveličala čakati, obrnila sta se proti Storžku in mu rekla, rogaje se:

“Zbogom do jutri! Ko se jutri vrneva, u-pava, boš tako prijazen, da te dobiva lepo mrtvega in z odprtimi usti.”

In sta odšla.

Medtem se je pripodila močna burja, ki je

to hitre spremembe temperature v Buenos Airesu in okolici, ki so brez dvoma zdravju kvarne, posebno njim, ki nimajo odpornih pljuč.

Vzrok tem naglim toplotnim izpremembam bo najbrže pomanjkanje gozdov, ki pravi-jo, da so nekaki regulatorji, urejevalci tem-perature.

Pri nas doma se vreme že spreminja, vča-sih je mrzlo, pa spet gorko in vroče, ven-dar je na splošno zima mrzla in poletje je vroče mraz in toplota sta dovolj enakomer-na. V Buenos Airesu pa pade tolplomer v nakrajšem času za dvajset do petindvajset stopinj, ali pa tudi sredi zime naenkrat za ravno toliko zraste, tako da človek nikdar ne ve, kako naj se pravzaprav obleče.

Na svojem vrtu imam toplomer, na ka-terem sem bral okrog konca preteklega leta ob treh popoldne 31°C v senci. Drugo jutro ob šestih pa sem ugotovil na istem toplo-meru komaj 7°C nad ničlo.

(Nadaljevanje)

žvižgala in tulila z vso razjarjenostjo, maja-je ubogega obešenjaka sem in tja, da je si-lovito bingljalo — ko kembelj v zvonu o ve-likih praznikih. Bingljanje mu je povzroča-lo močne krče in zadruga, ki se je vedno bolj ožila okoli vratu, ga je dušila.

Počasi počasi so se mu oči mračile in če-prav je čutil, da se mu bliža smrt, je vendar še vedno upal, da se zdaj zdaj prikaže kaka dobra duša in mu pomore. A ko je čakal in čakal in ni dočakal nikogar, pa prav ni-kogar, se je spomnil svojega ubogega očka... in je umirajoč jecljal:

“Oj očka moj, če bi bili vi tukaj!...”

Dругega ni mogel več reči. Zaprl je oči, odprl usta, stegnil noge, se močno stresel in ostal odrevenel.

XVI.

Sprelepa Deklica z modrimi lasmi pobere-dondka, ga položi v posteljo in pokliče tri zdravnike, da bi izvedela, ali je živ ali mrtev

Medtem, ko je visel Storžek na hrastovi veji in bil bolj mrtev ko živ, se je znova pri-kazala prelepa Deklica z modrimi lasmi ob oknu in prevzeta ob pogledu na nesrečnika, ki je povzdignjen za vrat plesal na žvižga-nje burje kolo, je tlesnila trikrat z roko v roko.

Na ta znak se je začul močen šum peroti, ki so se bližali v silni hitrici, in velik sokol je priletel in sedel na napušč pri oknu.

“Kaj ukazujete, divna Sojka?” je vprašal sokol in ponižal kljun v znamenje spoštova-nja. (Ker vedeti je treba, da Deklica z mo-drimi lasmi ni bila nihče druga ko dobra sojenica, ki je več ko tisoč let domovala v bližini onega gozda.)

“Ali vidiš na veji starega hrasta obešene-ga dondka?”

“Vidim ga.”

“Dobro: leti takoj tja, prekluj s svojim močnim kljunom voz, ki ga drži v zraku, in položi ga previdno na travo pod hrast.”

(Nadaljevanje)